

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Νέα βιβλία στη χριστουγεννιάτικη αγορά από «βετεράνους» αλλά και από τη νέα γενιά

Για μια θέση στο -γιορτινό- ράφι

Του **ΚΩΣΤΑ ΚΑΤΣΟΥΛΑΡΗ**
 katsoularis@eveto.gr

Τα «βαριά χαρτιά» της ελληνικής πεζογραφίας δίπλα-δίπλα με επίδοτους διεκδικητές ενός πολυπληθούς αλλά συγκεχυμένου αναγνωστικού κοινού. Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος οι περισσότεροι εκδότες επιλέγουν την περίοδο πριν από τα Χριστούγεννα για να «ριξουν» στην αγορά τα μεγάλα ονόματα της λίστας τους, παρά το γεγονός ότι η περίοδος είναι και μικρή χρονικά και «πυγμένη» εκδοτικά. Δίπλα σε αυτούς, δοκιμάζουν την τύχη τους νεότεροι συγγραφείς των οποίων τα βιβλία, όσο ενδιαφέρον κι αν παρουσιάζουν, «στριμωγώνονται» στην πληθώρα των τίτλων. Και το κοινό; Το κοινό παραμένει ο μεγάλος άγνωστος της υπόθεσης, τόσο ελλείψει έγκυρων επίσημων στοιχείων για τα πραγματικά μεγέθη της βιβλιοαγοράς (δεν γνωρίζουμε πόσα βιβλία πουλούνται, μονάχα πόσα εκδίδονται) όσο και εξαιτίας της όλο και μεγαλύτερης διασποράς του.

■ Η επιστροφή του **Γιώργου Σκαμπαρδώνη** με το «Μεταξύ σφύρας και Αλιάκμονος» (Ελληνικά Γράμματα) στη μικρή φόρμα μας έδωσε ένα από τα περισσότερα και πιο διαβατερά βιβλία της περιόδου. Είκοσι επτά διηγήματα, από περίπου πέντε μέχρι είκοσι σελίδες, με κυρίαρχο στοιχείο το νερό, τους υβρίθους και άλλους του, αλλά κυρίως τις ρευστές μετατοπίσεις της μνήμης από τόπο σε τόπο, από καρδιά

σε καρδιά. Λεπταίωστα, πυκνά, σημειωμένα, τα διηγήματα του Σκαμπαρδώνη είναι επίσης ένας χαμηλόφωνος ύμνος σε ξεχασμένες αντρικές αξίες. Ενδεικτικά ορισμένοι από τους τίτλους, στους οποίους διαφαίνεται η κλίση του συγγραφέα προς τις παραδοξότητες: «Δύο γεροντάκια στα Goody's», «Ο γουλιανός κοντά στην ακτή», «Φάλανα δεμένη στην ελιά», «Σιμυδάλια για το Βιετνάμ», «Χελιδονόψαρα, προσευχηθείτε για μένα».

■ Σε τελείως άλλο μίκος κύματος, ο **Παύλος Μάτεσις** υπογράφει ένα σατιρικό, αναρχικό, αλληγορικό μυθιστόρημα, του οποίου τη δράση τοποθετεί χρονικά, όχι τυχαία, στον Δεκέμβριο. Στο «**Graffiti**» (Καστανιώτης), μια αφηνδία θανατηφόρα ασθένεια χτυπάει τη Βουλή των Ελλήνων, θερίζοντας εν ριπή οφθαλμού τους «ενοίκους» της κι όσους συναγελάζονται μαζί τους. Η αστυνομία καλείται να λάβει έκτακτα μέτρα που καταλήγουν σε ολοκαύτωμα, ενώ την ίδια στιγμή τα πλέον ταπεινά πτωχά-κότες, που μέχρι πρότινος ζούσαν περίξ της Βουλής-έρχονται σε επαφή με ορισμένα πιο ιδιαίτερα ούρανια πλάσματα, καθώς στην Αθήνα ολοκληρώνεται η μετάλλαξη της πόλης από οχληρή μεγαλούπολη των εξηκατομμυρίων σε ανθήρη πεδιάδα των εξι χιλιάδων ψυχών. Με γλώσσα ασεβή και προκλητική, η νουβέλα του Μάτεσις είναι μεν διαβατερά, μοιάζει ωστόσο προγραμματικά αντιεξουσιαστική και κατασκευασμένη.

■ Μετά το προπερανο «Γάλα του θριδίου» (Ελληνικά Γράμματα) και το περσινό, πιο προσωπικό και ταξιδιω-

τικό «Κωνσταντινούπολη των ασεβών μου φρέων» (Μεταίχιμο), ο **Γιάννης Ξανθούλης** επιστρέφει με καινούργιο μυθιστόρημα, «**Φγαλμένο**» από τις ραδιοφωνικές του εξομήσεις. Όσοι έχετε ακούσει τον εκπομπή του, τα Σάββατα, θα είστε εξοικειωμένοι με τη στιχοπλόκο Σιλβάν Σαλιάνγκου. Στο βιβλίο αυτό, η περσώνα του Ξανθούλη αποκτά σάρκα και οστά και περιδιαβαίνει, μαζί με τον ήρωα, τα επεισοδικά χρόνια της εφηβείας του στην ελληνική επαρχία. Κλασικός Ξανθού-

λης, με περισσότερη από συνήθως «αυτοβιογραφική ομοιότητα».

■ Ο **Μένης Κουμανταρέας**, πάλι, αφίνει πίσω του τις αυτοβιογραφικές διηγήσεις και μας αφηγείται μια σύγχρονη ιστορία εκτός του γνωστού του αθηναϊκού συνταγμένου. Στο «**Σ' ένα στρατόπεδο στην άκρη της ερημιάς**» (Κέδρος) η δράση πυροδοτείται όταν η σύζυγος του διοικητή επιλέγει έναν ιδιόρρυθμο πλην σαγηνευτικό στρατιώτη για να φιλοτεχνήσει το πορτρέτο του συζύγου της, δίνοντας έτσι την αφορμή

να αποκαλυφθούν κρυφές μέχρι τότε πτυχές της ψυχούσθεσης του τριγώνου. *Σημείωση:* Τα έσοδα από τις πωλήσεις του βιβλίου θα πάνε υπέρ του φιλανθρωπικού οργανισμού για άρρωστα παιδιά «**Κάνε μια ευχή**».

■ Με την επανέκδοσή ενός παλιότερου (του 1974) έργου του, της νουβέλας «**Ο Μονάρχης**» (Μπαρτζουλιάνος) δίνει το στίγμα του στη χρονιά που διανύουμε ο **Βασίλης Βασιλικός**, ο οποίος έχει εδώ και μερικά χρόνια μπει σε τροχιά επανακυκλοφορίας (ενίοτε και με καινούργια επιμέλεια) παλιότερων βιβλίων του (θυμίζουμε το περσινό «**Γλαυκός Θρασάκις**»). Ο «**Μονάρχης**» είναι η ιστορία ενός νεαρού (ο ήρωας θυμίζει σε αρκετά τον ίδιο το συγγραφέα) ο οποίος παροτρύνεται από τον αμφιλεγόμενο εκδότη του να επισκεφτεί τον εξόριστο γηγάτη μιας μικρής χώρας του Ευρράττη (της «**Ευφράτειας**»), στη βίβα του στη Ρώμη, με σκοπό να συγγραφεί τη βιογραφία του. Η μικρή χώρα του έχει μόλις περάσει στην επαιροφή της Σοβιετικής Ένωσης και ο **Μονάρχης** της τελει υπό ένα καθεστώς ιδιότυπης ομηρείας. Ο προαναγγελθείς θάνατος του δίνει στην ιστορία νεύρο και οσπένες.

■ Τέλος, από νεότερους (όχι πάντα νέους) συγγραφείς ξεχωρίσαμε το άρτι αφηθέν μυθιστόρημα της **Ερσες Σωτηροπούλου** «**Εύδα**» (**Πατάκις**), την «**Αναπαράστασι**» (Μεταίχιμο) της σχετικά νέας (τρίτο βιβλίο) **Λίλλας Κονομάρου**, την «**Εβραία νύφη**» (Κέδρος) του **Νίκου Δαββέτα**, και το «**Ο τελευταίος κύκνος**» (Καστανιώτης) του **Στέφανου Δάνδολου**.

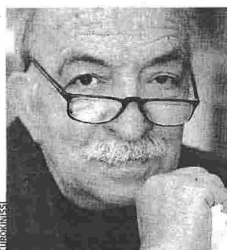
ΡΕΑ ΓΑΛΑΝΑΚΗ

Μια εβραιοπούλα στα ορεινά της Κρήτης

Μετά το προ τριετίας μυθιστορηματικό χρονογράμμά της «**Αμίλητα, βαθιά νερά**», που δίχασε τους κριτικούς με κυρίως τους Κρητικούς (το αθηναϊκό κοινό, από τη μεριά του, το αντιμετώπιζε με το «**Βραβείο Αναγνωστών**»), το νέο μυθιστόρημα της **Ρέας Γαλανάκη** φέρνει στο νου το πρώτο της και για πολλούς εξεπέρστο μυθιστόρημά της «**Ο βίος του Ισαήλ Φερέκ Πασά**».

Και τούτο όχι μονάχα εξαιτίας της multi culti επιφάνειας, αλλά επειδή από την πρώτη κιόλας σελίδα εννα-

βρίσκει κανείς τη δύναμη μιας γλώσσας ρευστής και καιρίας, ενώ χριστιανικές και αρχαιοελληνικές παραδόσεις ανακατεύονται στη χροινή Κρήτη βέβαια, με τις ανθρωπολογικές και πολιτισμικές της ιδιαιτερότητες, είναι και πάλι το σκηνοκτικό του δράματος, όμως η Εβραία πρωίδα σε συνδυασμό με το μυθικό υπόπλοισμα της ιστορίας καθιστούν το «**Φωταίος του Ιούδα - Στάχτες του Οιδίποδα**» (Καστανιώτης) το πιο ενδιαιφέρον βιβλίο της σεζόν.

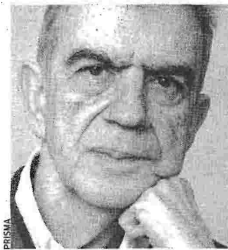
Ο Παύλος Μάτεσις

Ο Γιώργος Σκαμπαρδώνης

Ο Βασίλης Βασιλικός

Ο Μένης Κουμανταρέας

Ο Γιάννης Ξανθούλης